

E hlophisitswe ho
latela lenane thuto
la CAPS

Kereiti

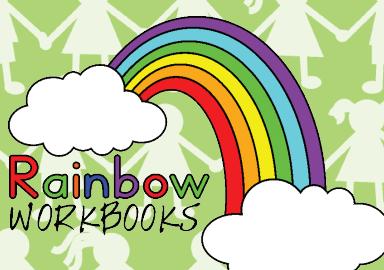

Bokgoni ho tsa Bophelo ka SESOTHO

Buka ya 1
kotara ya 1 & 2

ISBN 978-1-4315-0236-3

LIFE SKILLS IN SESOTHO

GRADE 1 – BOOK 1

TERMS 1 & 2

ISBN 978-1-4315-0236-3

11th Edition

THIS BOOK MAY NOT BE SOLD.

Workbooks available in this series:

- Grade R
(in all official Languages);
- Literacy/Home Language Grades 1 to 6
(in all 11 official Languages);
- Mathematics Grades 1 to 3
(in all 11 official Languages);
- Mathematics Grades 4 to 9
(in Afrikaans and English);
- Life Skills Grades 1 to 3
(in all 11 official Languages); and
- Grades 1 to 6 English First Additional Language.

Lebitso:

Phaposi:

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Kotara 1 Leqephe

1	Ditaba ka nna	2
2	Mebala le meqoqopelo	4
3	Re kgethehile kaofela.....	6
4	Bohle re fapane	8
5	Bina pina.....	10
6	Ke motlotlo ka sekolo sa heso.....	12
7	Dibaka tse fapaneng	14
8	Phaposi ya heso.....	16
9	Ka moo re yang sekolong ka teng	18
10	Ke dula ke hlwekile.....	20
11	Ke dula ke hlwekile.....	22
12	Ke hlwekile.....	24
13	Tiwaelo tsa bophelo bo botle	26
14	Bohlweki le makgethe.....	28
15	Boemo ba lehodimo boo ke bo ratang	30
16	Tsa boemo ba lehodimo	32

Kotara 2 Leqephe

17	Lapa leso	34
18	Lapa leso	36
19	Re a hlokamelana.....	37
20	Ho bontsha hore o a tsotella	38
21	Boipaballo malapeng (1)	40
22	Boipaballo ka hare le ka ntle ho malapa (2)	42
23	Polokeho ha ke le mong lapeng.....	44
24	Se seng hape ho hopolwa	46
25	Mmele wa ka.....	48
26	Ditho tsa kutlo tsa ka	50
27	Ho kwetlisa mmele	52
28	Ho nahana ka polokeho	54
29	Ho bolokeha	56
30	Ho boloka mmele wa ka o phetse hantle	58
31	Ho boloka mmele wa ka o phetse hantle	60
32	Re a hlahloba.....	62

Mofumahadi Angie
Motshikga, letona
la Lafapha la Thuto
ya Motheo

Ngaka Reginah Mhaule,
Motlatso wa Letona la
Thuto ya Motheo

Dibuka tsena tsa tshebetso di etseditswe bana ba Afrika Borwa tlasa boetapele ba Letona la Thuto ya Motheo, Mof. Angie Motshikga, mmoho le Motlatso Letona la Thuto ya Motheo, Ngaka Reginah Mhaule.

Dibuka tsa tshebetso tsa Rainbow di bopa karolo ya Lefapha la Thuto ya Motheo, ya thuso e reretsweng ho netefatsa tshebetso ya baithuti ba Afrika borwa dikereiting tse qalang tse tsheletseng. Jwaleka e nngwe ya dintlha tsa bohlokwa tsa Moralo wa Tshebetso ya Mmuso, projeke ena e etsahetse ka tshehetso ya letlole la Polokelo la Setjhaba. Sena se entse hore Lefapha le etse dibuka tsena tsa tshebetso ka dipuo tsohle tsa semmuso, ntle le tefello ya letho.

Re tshepa hore, matitjhere a tla fumana dibuka tsa tshebetso di le bohlokwa mosebetsing wa bona wa letsatsi le letsatsi, le ho etsa bonnete ba hore baithuti ba bona ba etsa kharikhulamo yohle. Re nkile boikarabelo ba ho tataisa titjhere mosebetsing ka enngwe le enngwe ya mesebetsi, ka ho kenyelletsa motshwao a bontshang hore na seo barutwana ba tshwanelang ho se etsa ke sefe.

Re a kgolwa hore bana ba tla natefelwa ke ho sebetsa ka buka ena ha ba ntse ba hola le ho ithuta, le hore wena titjhere, o tla natefelwa mmoho le bana.

Re le lakalletsa katleho ho sebediseng dibuka tsena tsa tshebetso.

1

Kotara ya | -Beke ya | -Leqephé la mosebetsi

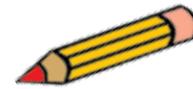
Ditaba ka nna

Kgomaretsa senepe sa hao
kapa o taaka setshwantsho sa
senepe seo.

Lebitso la ka ke

Sefane sa ka ke

Ke na le dilemo tse

Lapeng leso re _____ ka
palo.

Nomoro ya
mohala wa heso ke:

Aterese ya heso ke:

Ke tseba letsatsi la ka
la tswalo.

ee	ha ke na bonnête	tjhe
----	------------------	------

2

Letsatsi:

Ha re taakeng ditshwantsho

Tshepo o tseba ho bapala bolo.

Taaka setshwantsho sa ntho eo o e etsang hantle.

Borella motswalle wa hao ka seo o ka se etsang hantle.

Jwale kgabisa naledi e lebokoseng le nepahetseng ho bontsha hore o ka etsang.

Ha re bueng

Ke tseba ho bala.

Ke tseba ho ikapesa.

Ke tseba ho ngola lebitso la ka.

Ke tseba ho qoqopela.

Ke tseba ho etsa tee.

Ke tseba ho hlatswa meno a ka.

Mebala le meqoqopelo

Kotara ya | – Beka ya | – Leqephé | a mosebetsi

Ha re etseng

Na o tseba mebala ena?
Borella motswalle wa hao
mabitso a mebala ena.

Kgabisa setshwantsho se seng le se seng ka mmala o nepahetseng.

Panana e tshehla	Apole e kgubedu	Jeresi e bolou
Sekgele se mebalabala	Lamunu e mmala wa lamunu	Lehlaku le letala

Ha re ithapolleng

Pele o etsa eng kapa eng kantle , ikotlolle jwalo ka katse. Sena se tla etsa ho be bonolo hore mmele wa hao o tsitsinyehe. Ikotlolle hape ha o se o qetile ho kokobetsa mmele le ho o phodisa. Sena se tla thusa mesifa ya hao hore e se be bohloko. Jwale etsa se etswang ke bana bana.

Bina pina " Hloho le mahetla" ha o ntse o:

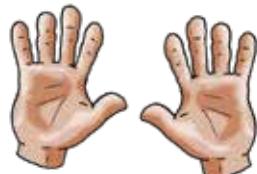
- etsa e ka o bapala meropa.
- etsa e ka o bapala katara.

Tlotlontswe

Opa diatla dipateroneng
tse latelang.

Opa Opa Opa Opa

Opa Opa Opa

Opa Opa Opa Opa

Opa Opa Opa Opa Opa

Ha re etseng

Na o ka etsa dintho tsena? Bontsha metswalle ya hao.

Nka matha ka nqa tse fapaneng ke sa thule motho.	ee	ha ke ne bonnate	tjhe
Nka tlola kgati.	ee	ha ke ne bonnate	tjhe
Nka thetela motswalle wa ka bolo e kgolo.	ee	ha ke ne bonnate	tjhe

3

Re kgethehile kaofela

Kotara ya 1 – Bekə ya 2 – Ləqəphə la mosebetsi

Ha re bueng

Sheba setshwantsho o bolelle
motswalle wa hao phapang pakeng
tsa bana bana.

Kgolo le nyenyane

Ba bang ba baholo, ba bang ba rona ba banyenyane.
Ba bang ba rona ba balelele, ba bang ba bakgutshwanyane.
Ba bang ba rona ba ka tlola, ba bang ba ka bina.
Bohole re na le bokgoni ba ho etsa dintho tse ntle.
Ke eng seo o ka se etsang hantle?

Ha re bueng

Borella motswalle wa hao hore o ikutlwile
jwang tsatsing la hao la pele sekolong.

thabile	lla	thabile haholo	halefile	dihlong

Ha re etseng
ditshwantsho

Taaka setshwantsho ho **bontsha hore o ka ikutlwajwang** ha e mong a ka
o neha sebapadiswa se setjha. Ngola maikutlo ao sekgeong se ka tlaase
ho setshwantsho.

Letsatsi:

Ha re bueng

Bolella motswalle wa hao hore ho etsahalang setshwantshong se seng le se seng. Bolela hore o ka ikutlwajwang ha dintho tsena di etsahala ho wena. Taaka sefahleho se nepahetseng.

Ngwanana e moholo o nka dintho tsa hao.

thabile	thabile haholo	lla

Wena le motswalle wa hao le bapala mmoho.

halefile	thabile	tshohile

O bula mpho.

O emisa e mong	thabile haholo	dihlong

Abuti wa hao kapa ausi wa hao o tjhwatla ntho ya hao ya ho bapala eo o e ratang haholo.

dihlong	thabile	halefile

Ha re etseng

Etsa kgatiso ya monwana lebokoseng la pele, kopa motswalle wa hao hore a etse kgatiso ya monwana lebokoseng le latelang.

Na o a tseba hore ha ho motho lefatsheng ya nang le kgatiso ya menwana e tshwanang le ya hao? O kgethehile hoo e leng **wena** fela lefatsheng, le mafahlana le ona ha a na kgatiso ya menwana e tshwanang.

--	--

Na o a bona hore dikgatiso tsa menwana di fapane?

Tijhere:
Mosaeno:
Mohla:

4

Bohle re fapane

Kotara ya 1 – Beké ya 2 – Léqephé la mosebetsi

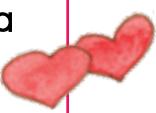
Sheba bana bana.
Ba tshwana jwang?
Ba fapane jwang?

Sheba ditshwantsho mme o bolele hore dipolelo tsena ke nnete kapa tjhe.
Tlotsa dipolelwana tse nepahetseng ka mmala o motala.
Tlotsa polelwana tse seng nnete ka mmala o mokgubedu.

Kaofela ha bona ba na le matsoho a
mabedi le maoto a mabedi.

Ke banana kaofela.

Ba rwetse dieta kaofela.

Ba apere marikgwe kaofela.

Ke bana kaofela.

Ba na le moriri o molelele kaofela.

Ha re etseng ditshwantsho

Taaka setshwantsho sa hao sebakeng sa pele, ebe o taaka setshwantsho sa motswalle wa hao wa hloho ya kgomo. Ha o qeta ho etsa jwalo sheba ditshwantsho o bolele hore o fapane jwang le motswalle wa hao.

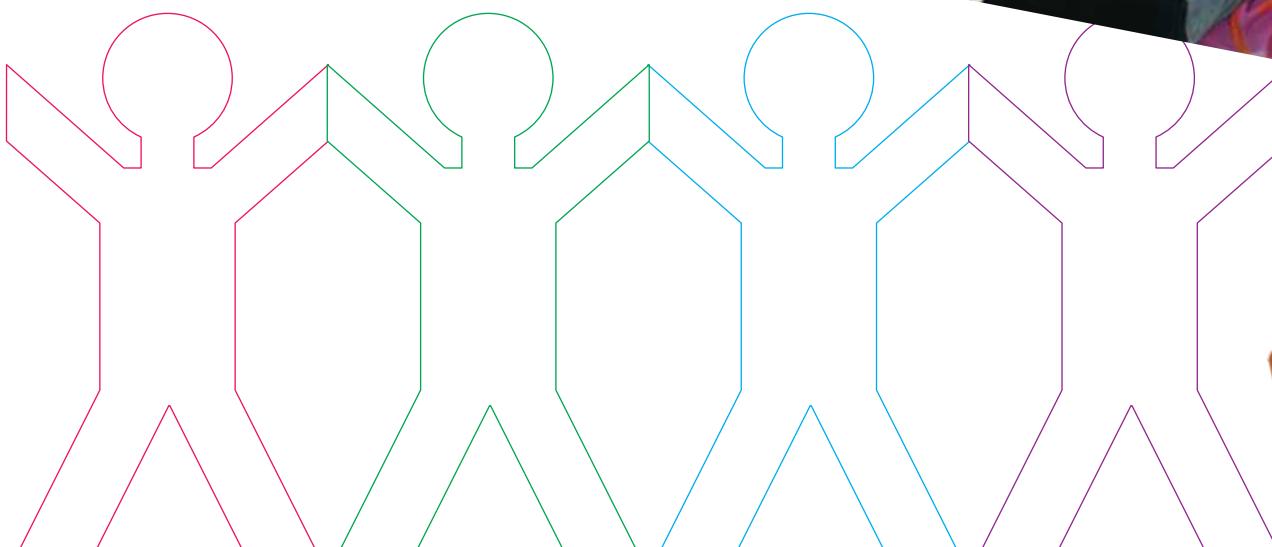

Nna	Motswalle wa ka

Ha re ithapolleng

Khalara ketane ena ya setswalle ho bontsha hore bohle ba fapane.

q

Bina pina

Kotara ya I – Beke ya 3 – Leqephé | a mosebetsi

Ha re bueng

Pele o bina, ithapolle ka mokgwa o latelang.
Hemela ka hare le ka ntle butle. Etsa e ka o budula
dikerese kukung ya hao ya tsatsi la tswalo. Etsa e ka o
hatsetse, e be o re "Brrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrr".

Ditshwenyane tse nyenyane tse hlano

Ditshwenyane tse tse hlano di tlola tlola hodima bethe
E le nngwe ya wa ya otlanya ka hlooho fatshe
Mme a bitsa ngaka, ngaka ya re
"Ha ho sa na ditshwenyane tse tla tlolatlola hodima bethe"

Ditshwenyane tse tse nne di tlola tlola hodima bethe
E le nngwe ya wa, ya otlanya ka hlooho fatshe
Mme a bitsa ngaka, ngaka ya re

"Ha ho sa na ditshwenyane tse tla tlolatlola hodima bethe"

Tshwenyane tse tse tharo di tlola tlola hodima bethe
E le nngwe ya wa ya otlanya ka hlooho fatshe
Mme a bitsa ngaka, ngaka ya re

"Ha ho sa na ditshwenyane tse tla tlolatlola hodima bethe"

Ditshwenyane tse tse pedi di tlola tlola hodima bethe
E le nngwe ya wa, ya otlanya ka hlooho fatshe
Mme a bitsa ngaka, ngaka ya re,

"Ha ho sa na ditshwenyane tse tla tlolatlola hodima bethe"

Tshwenyane e tlola tlola e le nngwe hodima bethe
Ya wa ya otlanya ka hlooho fatshe
Mme a bitsa ngaka, ngaka ya re,

"Ha ho sa na tshwenyane e tla tlolatlola hodima bethe."

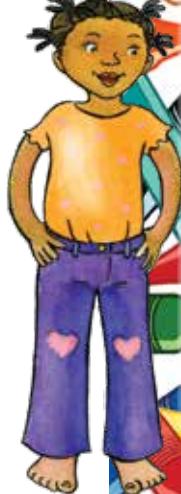

Ha re etseng ditshwantsho

Taaka sefahleho sa hao.

Bontsha mahlo a hao, ditsebe, nko, molomo le moriri.

Borella metswalle ya hao hore o shebahala jwang.

Ha re ithapolleng

Etsang tselana e
tshireletsang kantle ho
tlesase ya lona jwaloka ena le
thuswa ke titjhere ya lona.

Tlola ho tloha setulong
sena ho ya ho se seng.

Kgasa ka tlasa tafole.

6

Ke motlotlo ka sekolo sa heso

Kotara ya / -Beke ya 4 - Leqephé la mosebetsi

Taaka setshwantsho sa hao
o apere diaparo tsa sekolo.
Tlatsa dikgeo ka dikarabo.

Ke kena sekolo

_____.

Lebitso la titjhere ya ka ke

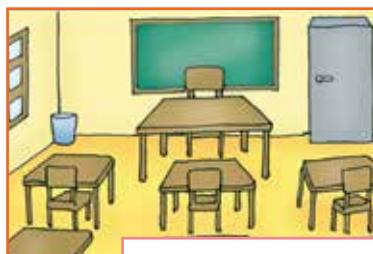
_____.

Mosuwehlooho wa sekolo ke

_____.

Tadima ditshwantsho.
Jwale seha lentswe le
nepahetseng bakeng sa
setshwantsho ka seng
mme o se mamarisetse
thoko ho setshwantsho.

lebaleng la
dipapadi

tlelaseng

phaposi ya
mosebetsi

mothusi wa
mosuwehlooho

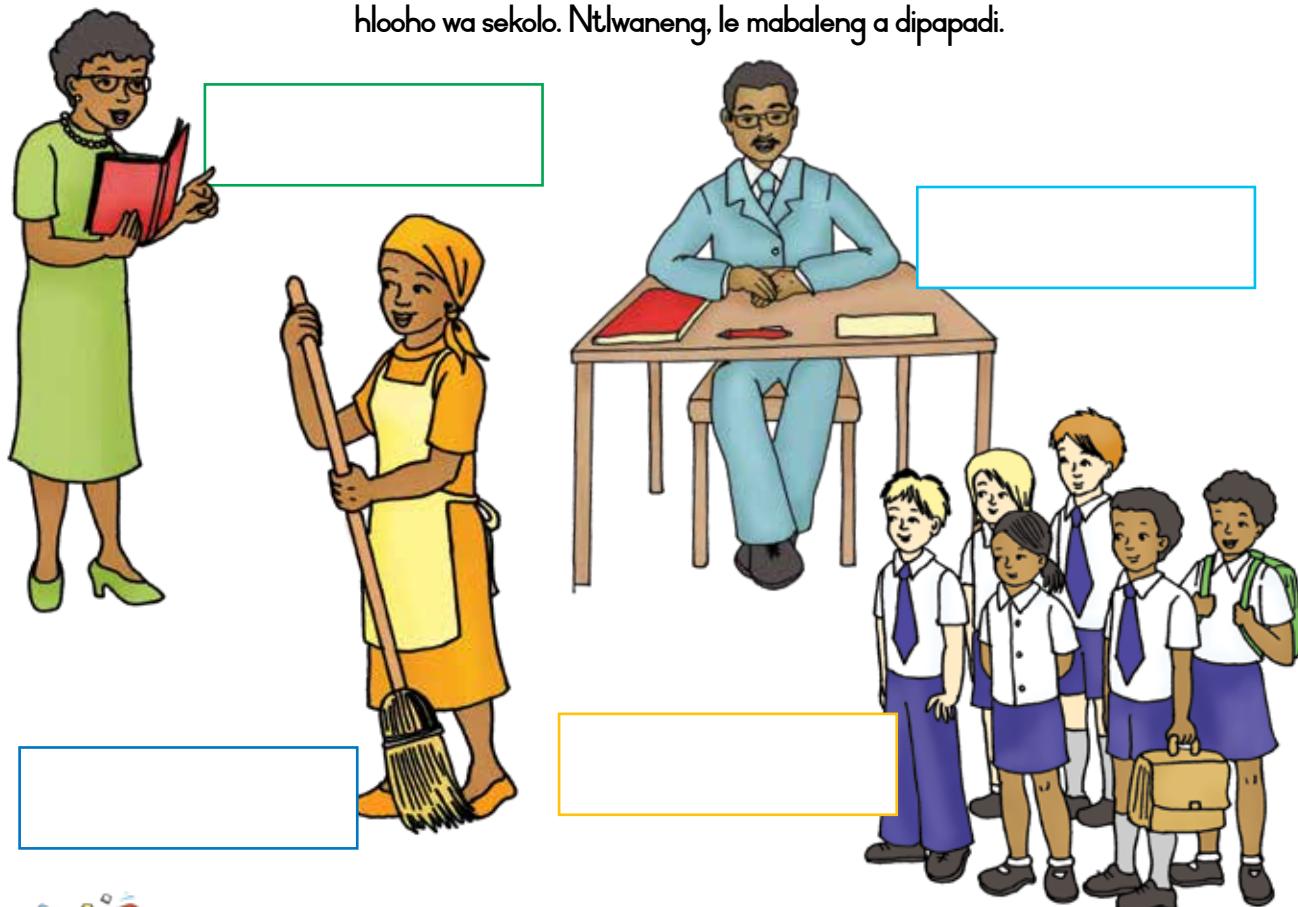
phaposi ya ho
ithusa

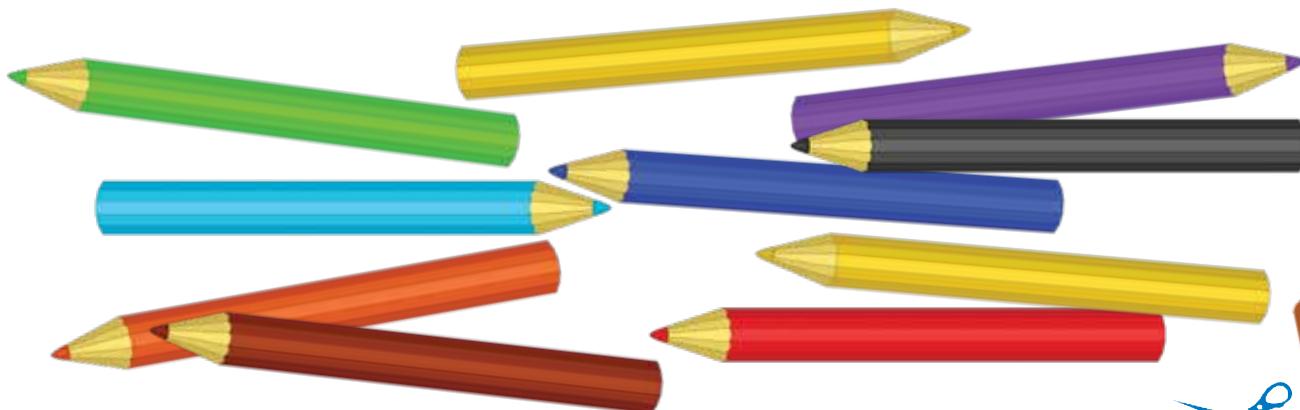
Ha re ngoleng

Ke batho bafe ba fapaneng sekolong? Tadima setshwantsho mme o bue ka hore ke bo mang mme ba etsang. Jwale seha lentswe le nepahetseng qetellong ya leqephe mme o se mamarisetse thoko ho setshwantsho se nepahetseng. Hlalosetsa motswalle wa ha oho fihla ofising ya mosuwe hlooho wa sekolo. Ntlwaneng, le mabaleng a dipapadi.

Tlotlontswe

Pensele ya Thabo e wetse fatshe. Bala hore na o na le dikerayone tsa dipensele tse kae, ebe o ngola nomoro lebokoseng. Jwale, pampiring e nngwe, taaka setshwantsho o sebedisa mebala e kganyang, ho bontsha kamoo wena le motswalle wa hao le bapalang mmoho.

bana ba sekolo

motho ya hlwekisang

titjhere

mosuwehlooho

Dibaka tse fapaneng

Kotara ya | – Bekē ya 4 – 5 – Leqephē | a mosebetsi

Ha re etseng

Bontsha motswalle wa hao hore o ho kae.

Ipata ka tlasa ntho e nngwe.

Ipata ka mora ntho e nngwe.

Ema hodima ntho e nngwe.

Ke ipatile ka tlasa tafole.

Ema pela ntho e nngwe.

Ha re ithapolleng

- Sebedisa bolo. E lahlela hodimo ebe o a e tshwara.
- Tsepamisa mokotlana wa dinawa hlohong ya hao o tsamaye butle.
- Jwale rwala mokotlana wa dinawa, o ntse o tsamaya hodima balaka e tsepaneng fatshe kapa mola o fatshe.

Nka lahlela bolo.			ee		ha ke ne bonnate		tjhe
Nka kapa bolo.			ee		ha ke ne bonnate		tjhe
Nka tsepamisa mokotlana wa dinawa hlohong ya ka.			ee		ha ke ne bonnate		tjhe

Letsatsi:

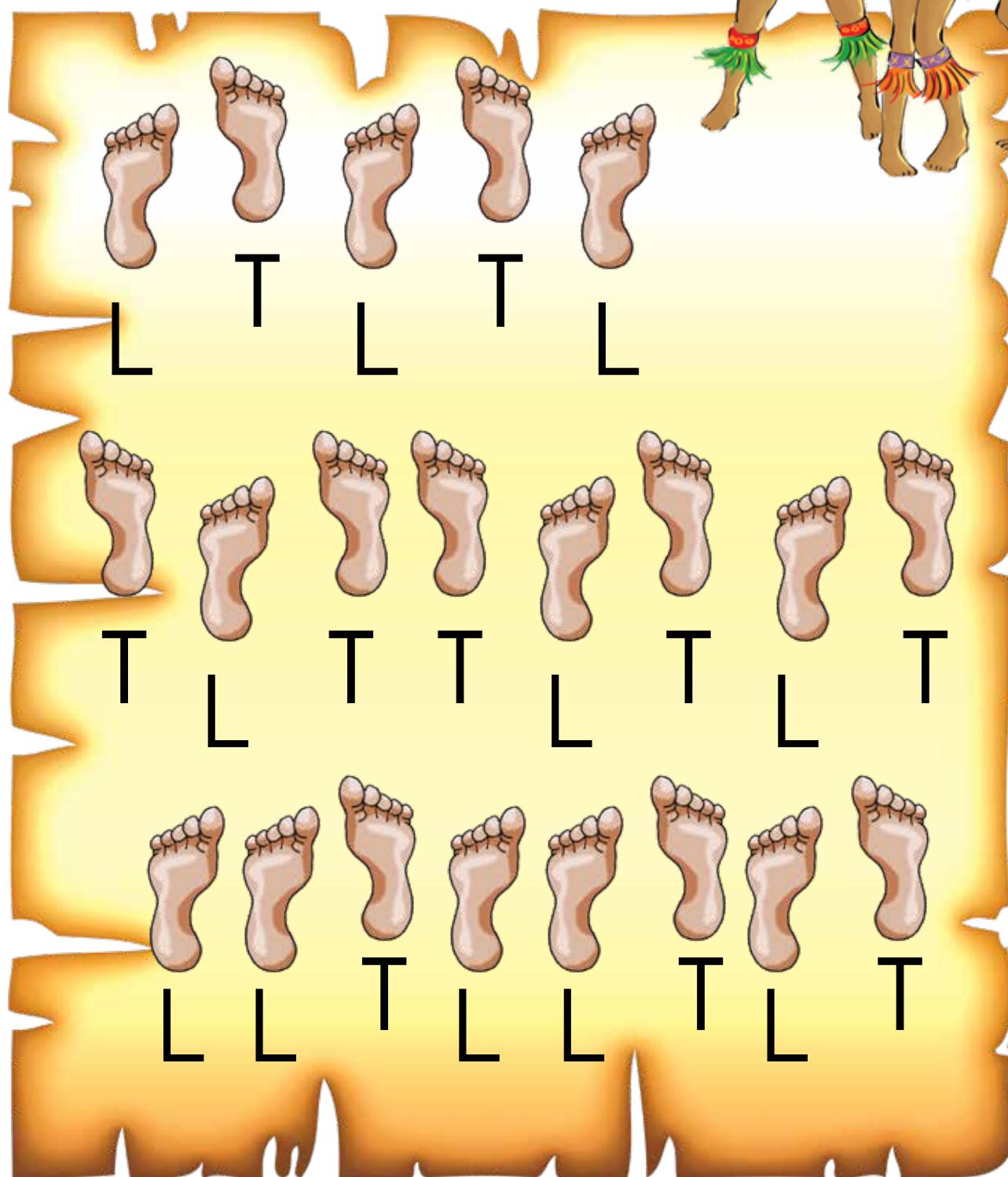
Ha re ithapolleng

Hata ka maoto ho latela.

L = Letshehadi

T = Tona

8

Kotara ya 1 – Bekē ya 5 – Leqephē la mosebetsi

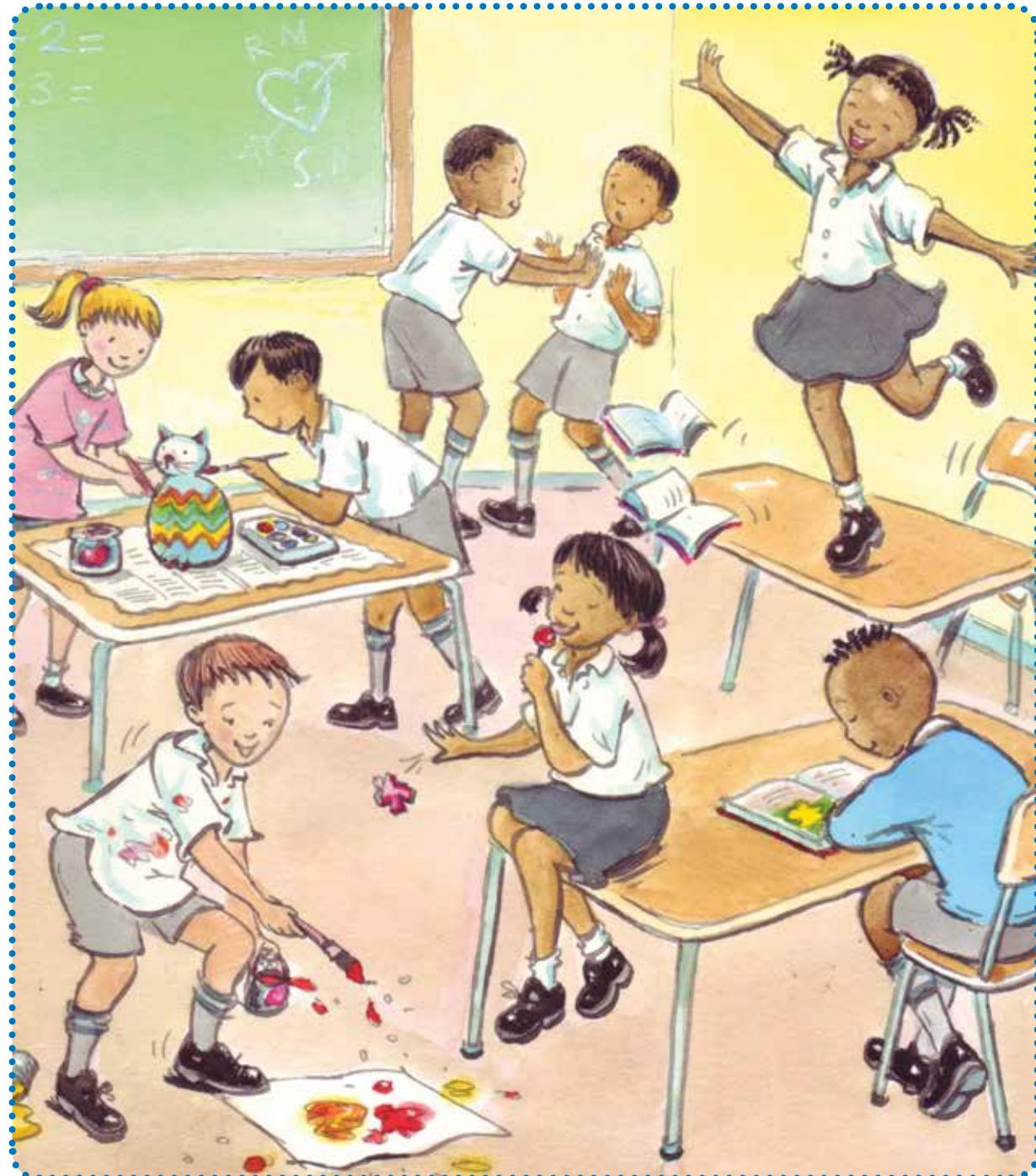

Ha re bueng

Sheba setshwantsho ka hloko o bolele hore o bona eng.

Phaposi ya heso

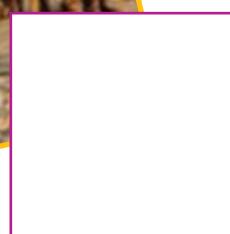
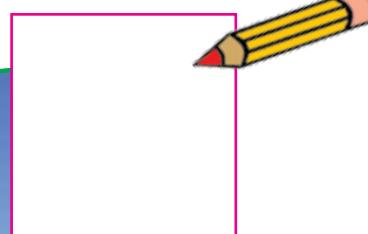
Tlelaseng ena, ntho tse mpe le tse ntle di a etsahala. Ke tlwaelo efe e ntle eo o e bonang? Ke tlwaelo efe e mpe eo o e bonang?

Ha re bueng

Etsa letshwao ✓ la nepo thoko ho ditlwaelo tsohle tse ntle le le
letshwao ✗ la sefapano thoko ho ditlwaelo tsohle tse mpe tse ka
etsahalang sekolong.

9

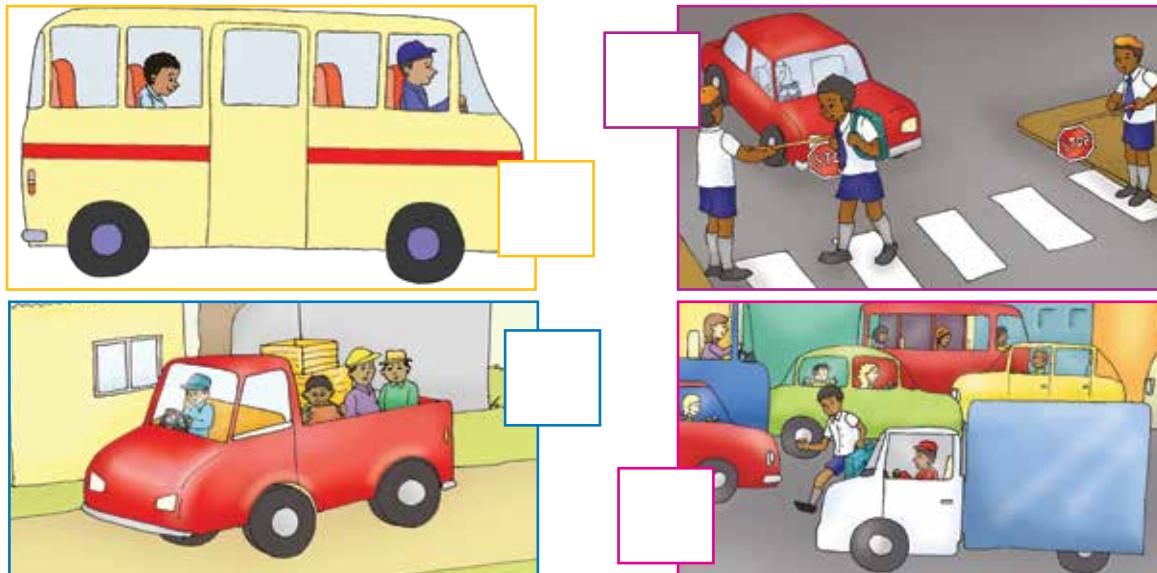
Ka moo re yang sekolong ka teng

Kotara ya 1 – Beke ya 5 – Leqephé la mosebetsi

Ha re bueng

O ya jwang sekolong tsatsi le leng le le leng? Na o bolokelehole?
O tseba tsela tse sa lokang? Bua le motswalle wa hao hore bana bana
ba ya jwang sekolong. Etsa letshwao ✓ tseleng tse bolokehileng ho ya
sekolong. Etsa letshwao ✗ tseleng tse sa bolekehang.

O ya jwang sekolong hoseng?

Ha re etseng

Botsa metswalle ya hao e mehlano hore
ba ya jwang sekolong ka mehl. Taaka
tjhateng e latelang.

ka maoto

ka bese

ka koloi/teraka

Mabitso a metswalle

1

2

3

4

5

Ha re ithapolleng

Nka matha matswedintsweke.

Ee Tjhe

Nka fetola moo ke lebileng ke
matha ha titjhere a mpolella jwalo.

Letsatsi:

Ha re etseng

Taaka setshwantsho ho bontsha hore o tla jwang sekolong.

Ha re ithapolleng

Mamela mmino oo titjhere a tlang ho le bapalla ona.

Tsitsinya mmele ho latela morethetho wa mmino.

Koba mangwele mme o otlolle maoto.

Tsamaisa mahetla a hao hodimo le tlase.

Tsamaisa setsu sa hao hodimo le tlase.

Ha re ithapolleng

Wena le motswalle wa hao le tlameha ho akgela le ho tshwara bolo.
Sebedisa letsoho le letona le le letshehadi ho akgela bolo morao.

Na ke ile ka kgonna ho akgela bolo ka letsoho la ka
le letona le le letshehadi?

ee

tjhe

Ha re ithapolleng

Tsamaya jwale ka kiribae le
motswalle wa hao.

Ke dula ke hlwekile

Kotara ya I – Beko ya b – Lephe la mosebetsi

Ho bohlokwa ho ithuta mekgwa e nepahetseng.
Ena ke mekgwa ya ho dula o hlwekile o phela hantle.
Bua ka setshwantsho se seng le se seng.

Ho hlatswa meno.

Ho hlatswa matsoho a ka ha ke qeta ho sebedisa ntlwana ya ho ithusa.

Ho itlhatswa ka mehla.

Ke tlamehile

Ho boloka manala a ka a hlwekile.

Ho sebedisa ntlwana ya ho ithusa.

Ho hlatswa ditholwana
pele ke di ja.

Ho sebedisa sakatuka ha ke
thimola kapa ke mina.

Letsatsi:

Ha re ngoleng

Ke ntho dife tse latelang tse etsang hore o dule o hlwekile? Kgabisa ka dinaledi ho bontsha hore ke dintho di fe tseo o di sebedisang hore o dule o hlwekile. Bolela hore o sebedisa jwang ntho e nngwe le e nngwe hore o dule o hlwekile.

Tshwaya hore na o ka etsa tse latelang:	ee	tjhe
Nka hlwella leri hodima jankel jimi.		
Nka sebedisa boitshwareletso ba matsoho ho leba pele.		
Nka kgasa hara jankel jimi.		

11

Boitshwaro bo molemo

Kotara ya I – Beké ya b – Léqephé la mosebetsi

Ha re baleng

E meng ya mekgwa e metle ya
ho sebedisa ntlwana hantle.

Hopola

Ha o silafatsa ntlwana ya
ho ithusa, hopola ho e hlwekisa.

Hopola ho bulela metsi ha o
qeta ho sebedisa ntlwana ya
ho ithusa.

Letsatsi:

Dula o kwetse ntlwana ya ho
ithusa ka mehla.

Se sebedise pampiri ya ho
itlhakola e ngata.

Hlatswa matsoho a hao ka mehla ha o
qeta ho sebedisa ntlwana ya ho ithusa.

Ha re ngoleng

Etsetsa mantswe a nepahetseng masakana, a re bolellang hore re
hloka ho etsa dirtho tse latelang ha kae.

Ho hlatswa moriri wa hao.

tsatsi le leng le le
leng

hoseng le bosiu

habedi ka beke

ha nngwe ka beke

Hlatswa meno.

tsatsi le leng le le
leng

hoseng le bosiu

habedi ka beke

ha nngwe ka beke

Hlatswa mmele.

tsatsi le leng le le
leng

hoseng le bosiu

habedi ka beke

ha nngwe ka beke

Hlatswa sefahleho.

tsatsi le leng le le
leng

hoseng le bosiu

habedi ka beke

ha nngwe ka beke

Ke hlwekile

Kotara ya l – Bekø ya b – Leqephø la mosebetsi

Ha re ithapolleng

Bapala "Simon o re" le titjhere ya hao.

Iphumanele sebakana sa hao o tsamaye o sa thule motho.

Simon o re "tshwara hlooho ya hao."

Ha re bontsheng

Bontsha motswalle wa hao
hore o ...

Kama moriri.

Omisa matsoho.

Hlatswa meno.

Hlatswa sefahleho sa hao.

Letsatsi:

Ha re ithapolleng

Etsa papadi ka thothokiso ena.

**Nka opa diatla, le hona ho hata
ka maoto**

**Nka tsitsinya hlooho, le hona ho
tsamaisa matsoho a ka**

Nka tsamaisa menwana

ya ka ya maoto,

le hona ho tshwara nko ya ka.

Titjhere:
Mosaeno:
Mohla:

13

Tlwaelo tsa bophelo bo bottle

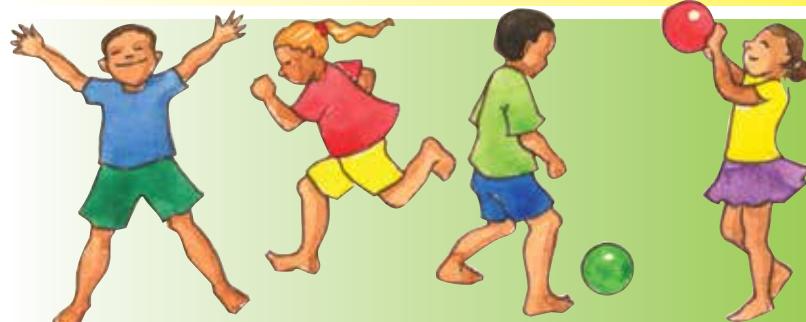
Kotara ya / -Beke ya 7 - Leqephé la mosebetsi

Ha re baleng

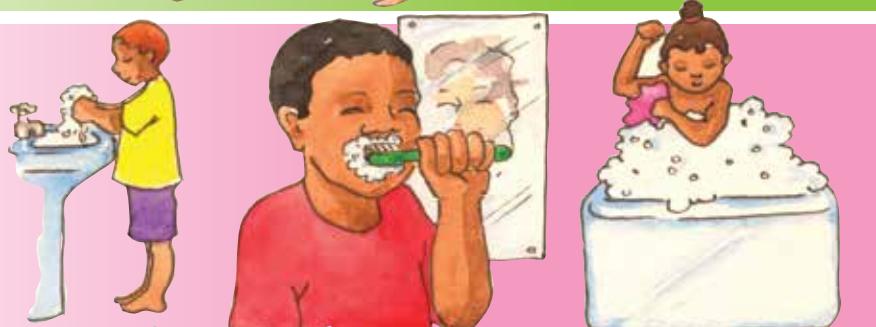
Re hloka eng ho dula re phetse hantle!

Dijo tse
nepahetseng

Boikwetliso
bo lekaneng

Ho dula re
hlwekile

Ho ba moyeng
o hlwekileng

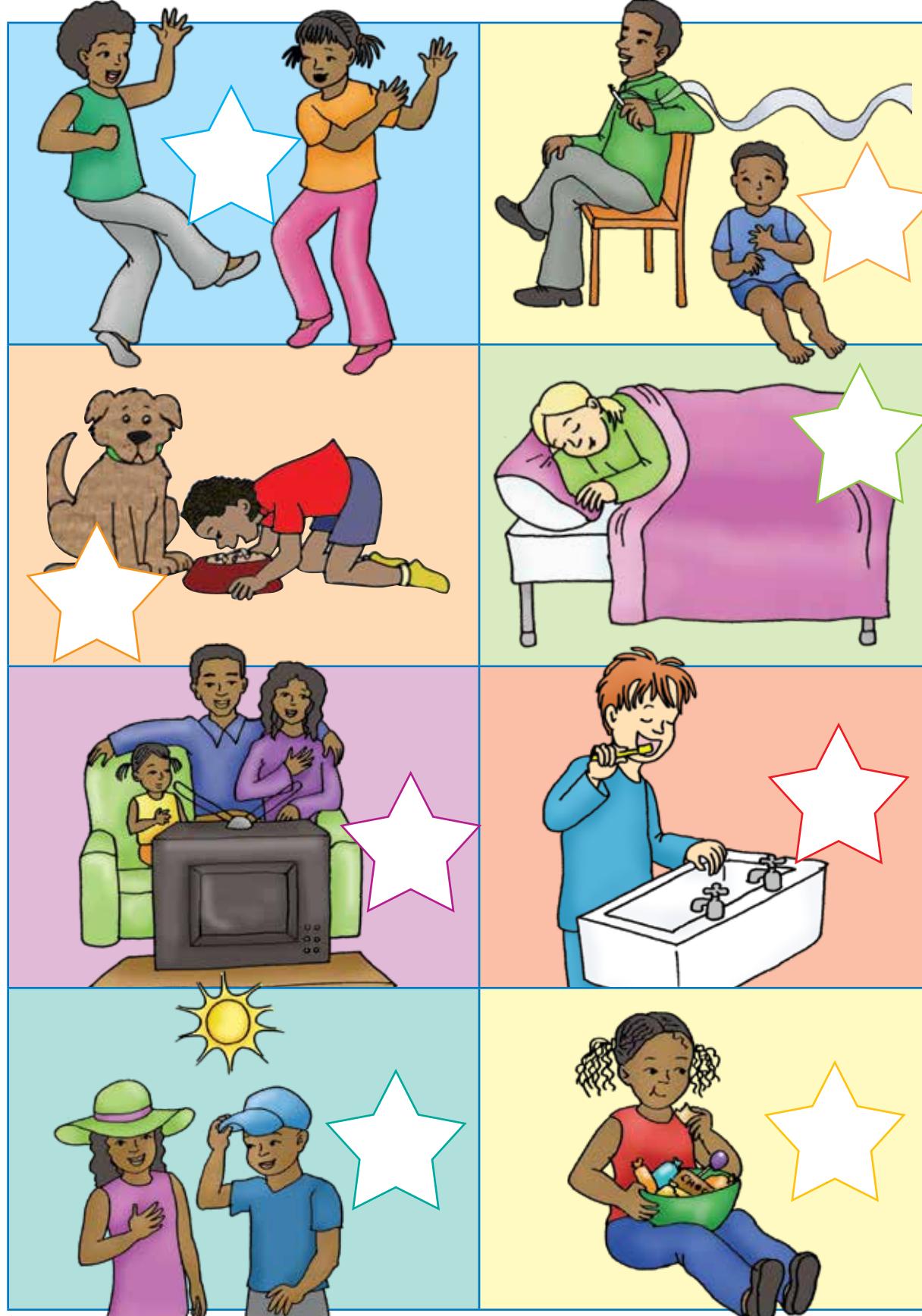

Ho robala ho
lekaneng ka ntle le ho
shebella TV haholo!

Etsa letshwao ✓ ho tlwaelo ya bophelo bo bottle le letshwao ✗ ho tlwaelo ya bophelo bo seng bottle.

14

Bohlweki le makgethe

Kotara ya 1 – Beker ya 7 – Leqephé ya mosebetsi

Ha re etseng

Bontsha hore o sebedisa
dintho tsenajwang.

borashe ba meno

sesepa sa meno

sesepa sa mmele

sesepa sa matsoho

sesepa sa moriri

kama

borashe ba moriri

borashe ba manala

motjhini o kutang manala

Letsatsi:

Ha re ithapolleng

Tshwaranang ka matsoho le etse sedikadikwe.

Jwale akgela bolo ho e mong le e mong ka
sedikadikweng.

Eketsang ka bolo e nngwe le e lahleleng.

Eketsang ka bolo ya boraro le e lahleleng.

Ha re bueng

Ke eng se bohlaswa phaposing ena?

O tshwanelo ho etsa eng hore o hlwekise phaposi ena?

Bana ba etsa eng? Ba tshwanelo ho etsa eng?

Titjhere:
Mosaeno:
Mohla:

Boemo ba lehodimo boo ke bo ratang

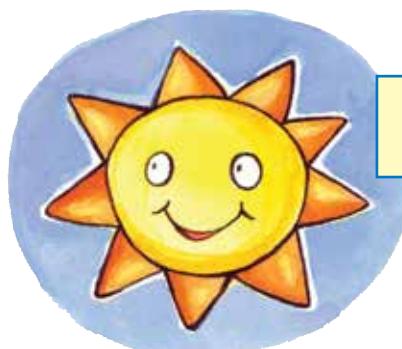
Kotara ya I – Bekə ya 8 – Leqephe la mosebetsi

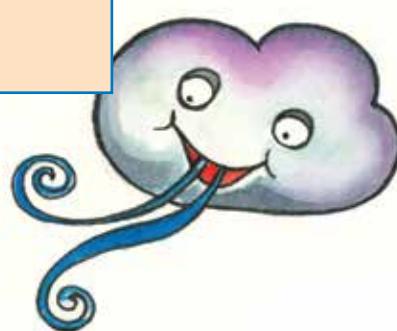
Ha re bueng

Sheba boemo ba lehodimo ka ho fapania. Bolella motswalle
wa hao hore o rata boemo bofeng haholo.

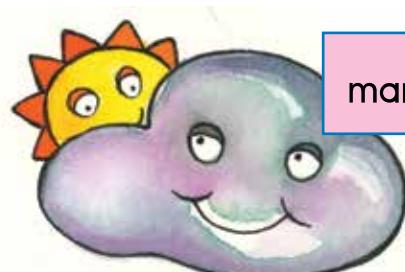
moya

letsatsi

pula e a na

maru a thibile ho a bata

Karolong tse ding tsa naha ya bo rona,
ho bata haholo hoo ho kgethehang lehlwa.
Ka nako e nngwe ho ba le sefefo.
Moya o matla haholo o bitswa sefefo.

Ha re etseng

Taaka setshwantsho sa hao o le puleng kapa lehlweng.
Taaka setshwantsho sa hao pampering e kgolo, o sebedisa wekese le dikerayone.
Kopanya daye ya dijo e bolou le metsi mme o pente leqephe lohle.
Hasanya pente e tshweu hodima leqephe.

Letsatsi:

Ha re baleng

Re sebedisa tjhate ya tsa boemo ba lehodimo ho bontsha hore boemo ba lehodimo bo jwang.

Re sebedisa matshwao ho bontsha phapang pakeng tsa maemo a fapaneng a lehodimo.

A mang a matshwao ke a na a latelang.

letsatsi

pula

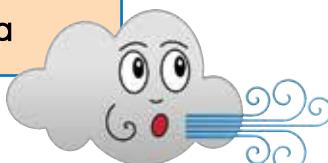
maru

lehlwa

moya

Ha re bueng

Bolella motswalle wa hao diaparo tseo o di aparang boemong bo bong le bo bong ba lehodimo.

Ha re etseng

Etsa matshwao a bontshang boemo ba lehodimo ho qetela tjhate ya boemo ba lehodimo.

Mantaha

Labobedi

Laboraro

Labone

Labohlano

Ha re ngoleng

Boemo ba lehodimo bo bile jwang bekeng ena?

Tlatsa dikgeo ka mantswe.

Tsatsing lena ke _____.

Maobane ho ne ho _____.

Ke tshepa hore hosane ho tla _____.

Titjhere:
Mosaeno:
Mohla:

Tsa boemo ba lehodimo

Kotara ya / – Beke ya 8 – Leqephela mosebetsi

Ha re ithapolleng

Etsisa maemo a fapaneng a boemo ba lehodimo.

Otlolla matsoho, a otlollele ka hodima
hlaho o etse e ka o lero le leholo.

O na le sekgele ho o tshireletsa letsatsing.

Etsa matsoho jwalo ka sefate se fokang moyeng.

Tshwara sekgele o se tiise hore se se
fefolwe ke moyo.

Letsatsi:

Thopo thopo
marothodi a pula
hodima ntlo.

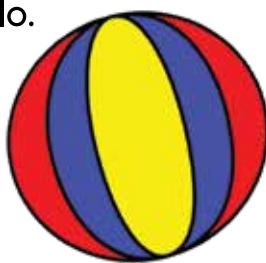
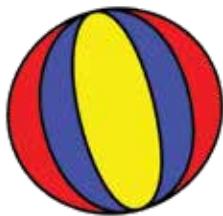

Ha re ithapolleng

Tshwaranang ka matsoho ho etsa
sedikadikwe se seholo.

Lahlelanang dibolo.

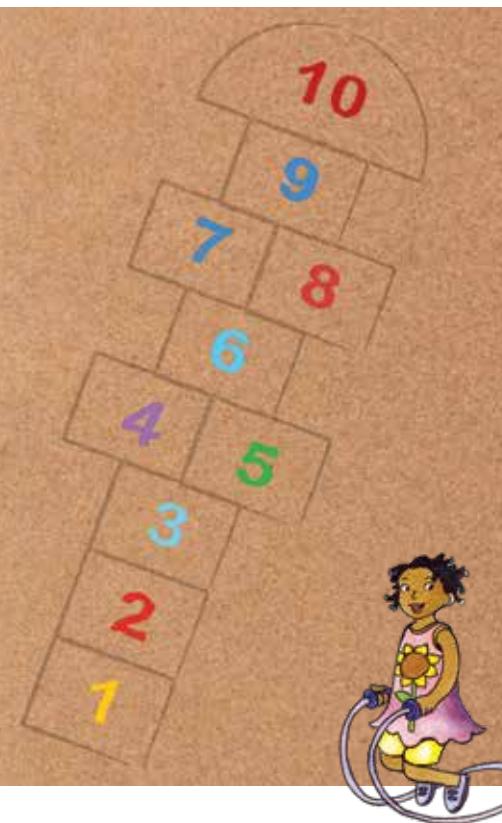

Nahanang mekgwa e fapaneng ya ho
tsamaya hodima balaka e tsepameng
kapa hodima kgwele. Bona na o ka
nahana ka tsela ya ho tsamaya e
fapaneng ho ya ho barutwana ba bang.

Tlotlontswe

Bapala sekotjhe.
Etsa mabokose le
didikadikwe lehlabatheng.

Ha re ithapolleng

- Bontsha motswalle wa hao kamoo o ka sebedisang kgati.
- Titjhere o tla o bontsha kamoo o ka bapalang tse ding
tsa dipapadi tsa setso.

Lapa leso

Ha re bueng

Na o a tseba hore malapa ha a tshwane?

Kotara ya 2 – Beke ya | – Leqephé | a mosebetsi

Malapa a mang a mannyane a mang a maholo.

Bana ba bang ba na le bontate le bomme ha ba bang ba se na bona.

Malapeng a mang ho na le bonkongo, ntatemoholo, malome,
mangwane le bomotswala.

Sheba ditshwantsho o bolelle motswalle wa hao hore malapa ana a fapanne jwang.

Sebedisa mantswe a tswang mabokoseng a latelang.

mme

ntate

kgait sedi

ntatemoholo

moreso

ngwana

ntatemoholo

lelapa

Ha re ngoleng O dula le mang?

Ke mang eo o dulang le yena?

Lapeng leso ho na le batho ba _____.

Ke mang e monnyane ho feta batho bohle lapeng leno?

Ke mang e moholo ho feta batho bohle lapeng leno? _____.

Ha re bueng

Bohle re na le mesebetsi eo re e etsang hae. Tadima ditshwantsho tsena mme o bolele batho ba etsang mesebetsi ena lapeng.

Ngola polelo e le nngwe ka mosebetsi oo o o entseng maobane.

Tijhere:
Mosaeno:
Mohla:

Lapa leso

Kotara ya 2 – Beke ya I – Lekephé | a mosebetsi

Tlotlontswe

Etsa setshwantsho sa seo wena le ba lapa leno le se etsang mmoho.
Bolela hore motho eo ke mang. Sebedisa mantswe a na ho o thusa.

mme

ntate

kgaitseidi

ntatemoholo

moreso

ngwana

nkgono

lelapa

Lapa leso

Re a hlokomelana

19

Ha re baleng

Batho ba malapa ba tlamehile ho ratana, le ho hlokomelana. Re bontsha hore re a ratana ka ho hakana, le hona ho hlompha e mong le e mong. Re hloka ho ...

- thusana.
- ba mosa ho motho e mong le e mong
(haholo holo batho ba baholo).
- etsa mesebetsi
- ya rona ka nako.
- ba le boikarabelo.

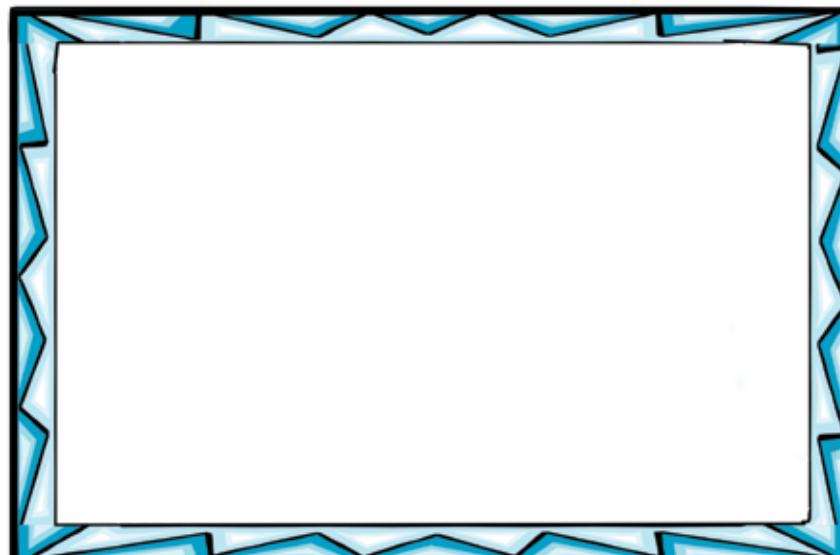
Ha re bueng

Sheba ditshwantsho tse latelang o bolele hore bana bana ba bontsha jwang ba malapa a bona hore ba tsotellana. Jwale tshwantshisa ho bontsha se etsahalang setshwantshong ka seng.

Ha re etseng

Etsa setshwantsho
ka seo o se etsang ho
bontsha ba lapa leno
hore o a ba tsotella.
Boella motswalle wa
hao ka setshwantsho
seo o se entseng.

37

Kotara ya 2 – Bekē ya 2 – Leqephē la mosebetsi

Ho bontsha hore o a tsotella

Ha re bueng

Bolela ka moo ba lapa lena ba thusanang ka teng. Nomora ditshwantsho ho tloha ho l ho isa ho 4 ho bontsha tatellano e nepahetseng.

Ha re baleng

Mesebetsi ya rona ya bosiu.

Mme o pheha dijo.

Ntate o hlatswa dijana.

Moreso le nna re thusa mme le ntate.

Re thusa haholo.

Re hleka lebese le borotho.

Ka mora moo re a robala.

A ko re qoqele tshomo!

Ha re ithapolleng

Etsetsa motho ya o tsotellang haholo karete.

Ha re ithapolleng

Na o ka etsa tse latelang?

	o ka fetisa bolo ka ho e akgela motswalle wa hao.	ee	tjhe
	o ka fetisa bolo ka ho e lahlela matsohong ho ya ho motswalle wa hao.	ee	tjhe
	o ka tlodisetsa bolo mangweleng.	ee	tjhe
	o ka otla bolo ho ya khounung.	ee	tjhe
	o ka thinthintsha bolo pakeng tsa bathibedi ba bolo.	ee	tjhe
	o ka rahela bolo ho lebana le ntho e nngwe, ebe o a e raha.	ee	tjhe

Tijhere:
Mosaeno:
Mohla:

Boipaballo malapeng (1)

Kotara ya 2 – Beko ya 3 – Lephe la mosebetsi

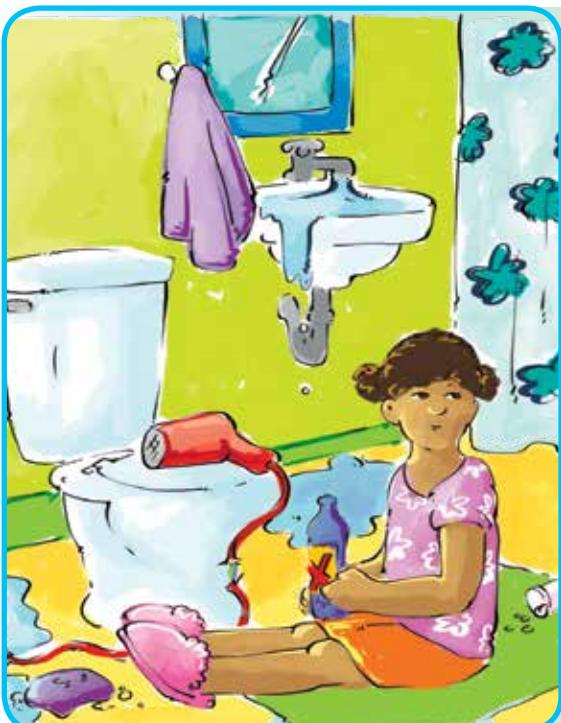
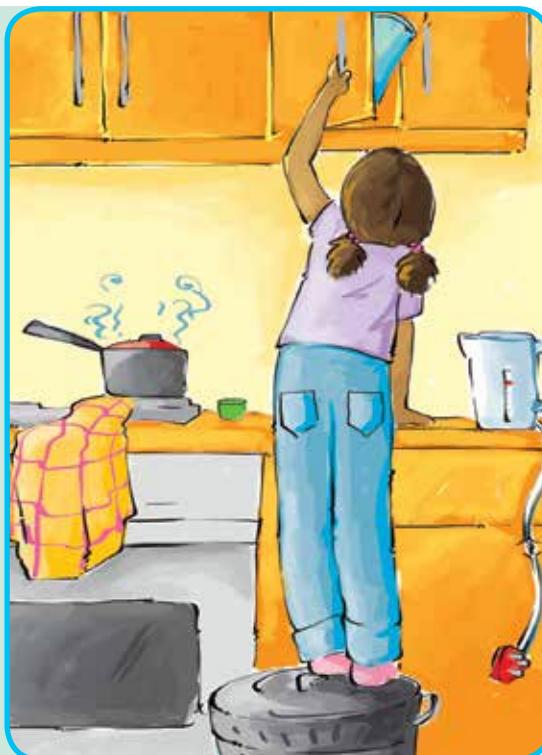

Ha re bueng

Re tshwanelo re ikutlwe re baballehile ha re le malapeng a bo rona.
Ho na le dikotsi tse ngata malapeng a bo rona. Shebang ditshwantsho le
buisaneng ka dikotsi le motswalle wa hao.

Phaposing ya ho pheha

- Shebisa mehweli ya dipitsa hore e furalle setofo.
- Se siye thipa tse bohale di dutse feela.
- Notlella parafini le meriana sebakeng se bolokehileng.
- Se siye dibapadiswa di dutse hohle.

Phaposing ya ho hlapa

- Se sebedise thepa tsa motlakase pela metsi. Se sebedise dintho tse sebedisang motlakase pela metsi.
- O se di siye pela metsi.
- Boloka disebediswa tsohle tse bohale ka rakeng.
- Se sebedise borosolo ba hao ba meno le motho e mong.

Letsatsi:

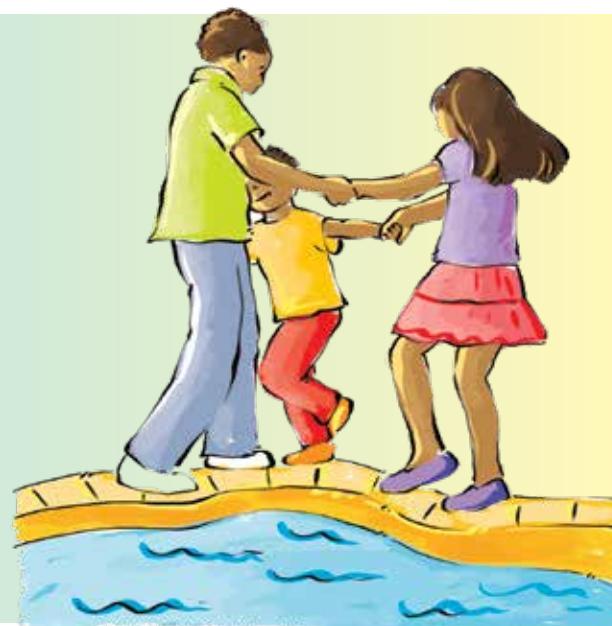

Matolo, mahadima le motlakase

- Se eme tlasa sefate ha ho na le hadima.
- Se kenyé letho masobeng a kenyang disebediswa tsa motlakase. Kopa motho e moholo ho o thusa.

Ka ntle

- Phutha tsohle tse ka o ntshang kotsi, jwalo ka dikgalase. Di behe ka moqomong wa dithole.
- Se bapalle pela letamo la ho sesa ntle le ha ho na le motho moholo.

Ka hara ntlo

- Se siye dibapadiswa le ntho tse ding di dutse hohle.
- Se bapale ka tjhefu.
- Ha o bona hore mohala wa ketlele kapa wa aene o petsohile kopa mme kapa ntate wa hao hore a o lokise.

Boipaballo ka hare le ka ntle ho malapa (2)

Kotara ya 2 – Bekə ya 3 – Leqephə la mosebetsi

Ho bolokeha

Sheba ditshwantsho o bolela hore ke tshwantsho di feng tse bontshang boemo bo bolokehileng kapa boemo bo kotsi. Etsa letshwao ✓ ho bontsha maemo a bolokehileng le letshwao ✗ ho bontsha maemo a sa bolokehang kapa a kotsi. Bolela hore hobaneng o re bo bolokehile kapa ha bo a bolokeha.

Na ho na le dintho tse kotsi lapeng leno? O ka etsang ka seo?
Tjhefu, meriana le mekedikedi e hlwekisang di kotsi haholo.
O se ke wa nwa seo o se nang bonneta ba hore ke eng.

Letshwao lena le bolela hore ho na le tjhefu
ka hara bottlolo, lebokose le lekotikoti.
Na o kile wa bona letshwao lena?

Titjhere ya hao o tlo o bapalla mmino.

- O itsikinye ho latela morethetho wa pina.
- Kgetha mookamedi. Mookamedi o tlamehile
ho qoqopela ho latela morethetho wa pina.
Kaofela le tlameha ho etsa se etswang ke mookamedi.
- O leke ho itshehetse ka leoto le leng.
- Jwale itshehetse ka leoto le leng.
- Ke leoto le feng le matla?
- Beha kgwele e telele fatshe kapa o etse
mola. Tsamaya hodima kgwele kapa mola,
mme o tsepame.
- Jwale tjhentjha sebolepho sa kgwele kapa
mola mme o tsamaye mabapi le yona, o
tsepame.

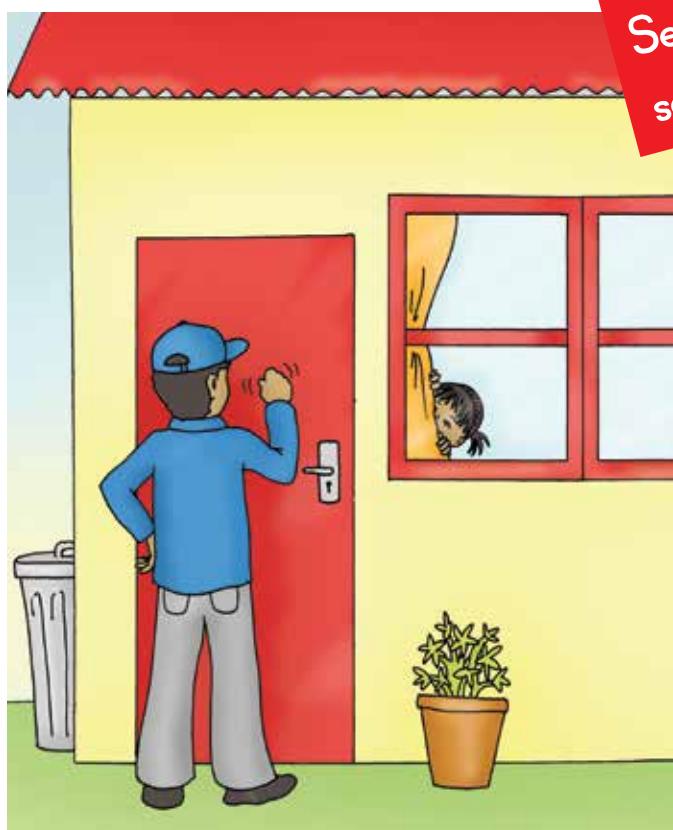
Polokeho ha ke le mong lapeng

Ha re bueng

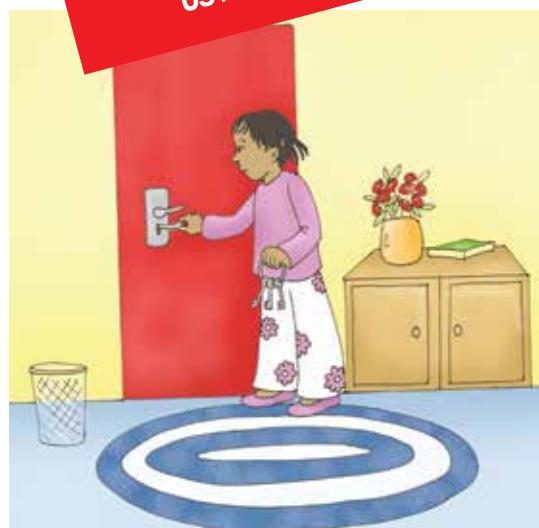
O ithutile ka dintho tse ka o ntshang kotsi lapeng leno.
O ka ipoloka o bolokehile jwang ha o le mong lapeng?

Ha o le hae o le mong,
o ka etsa dintho tsena
tse latelang hore o
dule o bolokehile.

Se bulele batho bao o
sa ba tsebeng lemati.

Notlela menyako yohle e
tswelang kantle.

- Eba le bonnete ba hore o tseba dinomoro tsa mehala tsa batswadi ba hao, le batho ba dulang pela lapeng leno.
- Etsa lenane la dinomoro tsa bohlokwa, hore ha ho ka etsahala phoso.

Ha re ngoleng

Ikisetse lenane la dinomoro tsa bohlokwa.

Mapolesa:

Ambulense:

Koloi ya setimamollo:

Nomoro ya mohala ya mme, mohala wa thekeng kapa selefounu:

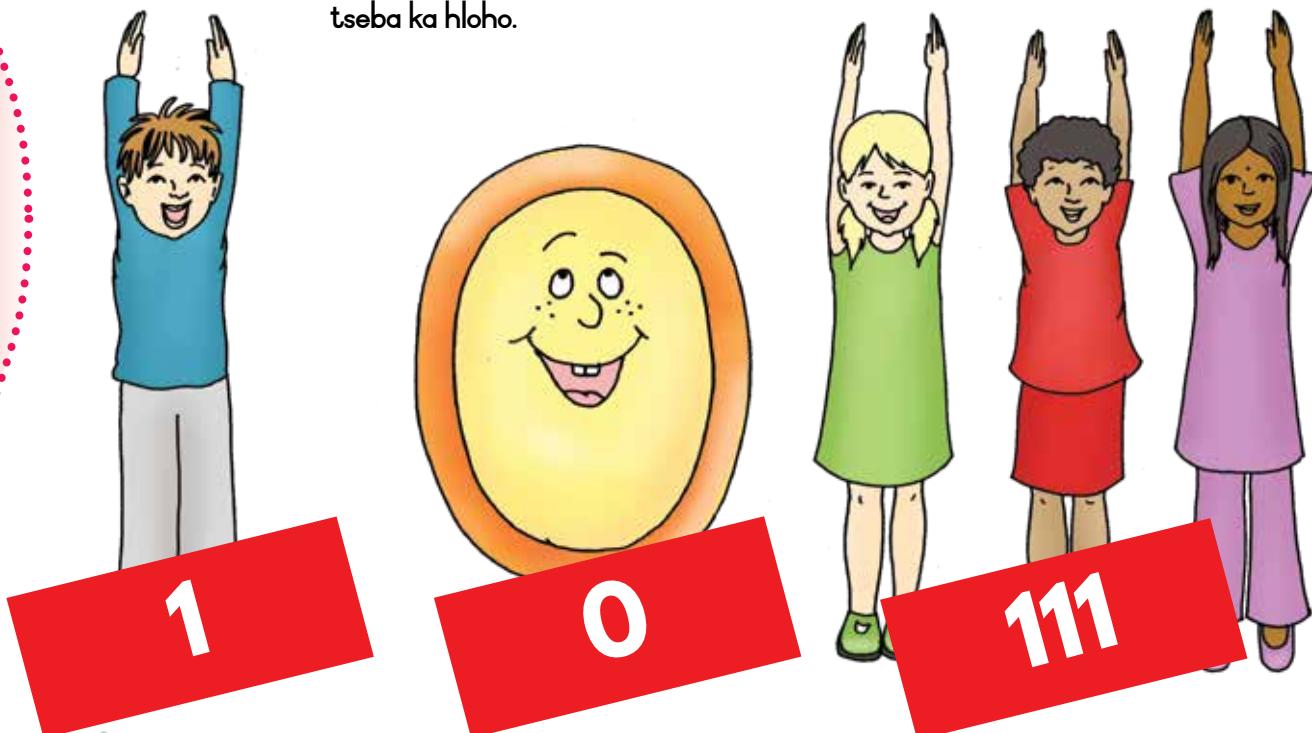
Nomoro ya mohala ya ntate, mohala wa thekeng kapa selefounu:

Ke mang e mong eo o ka mo letsetsang ha o le mathateng?

Se seng hape ho hopolwa

Tsela e bonolo ya ho hopola mohala wa mapolesa. Sheba setshwantsho o boellello motswalle wa hao hore ditshwantsho di o thusa jwang ho hopola dinomoro. 10111 ke nomoro ya mapolesa. E bitse hangata ho fihlela o e tseba ka hloho.

Bontsha ka moo o neng o ka etsa ka teng ha o ne o le ngwana ditshwantshong tse latelang.

O ne o tla etsa jwang ha
motho eo o sa mo tsebeng a
ne a o lelekisa?

O ne o tla etsa eng ho
thusa mme wa hao ho
etsa dikuku?

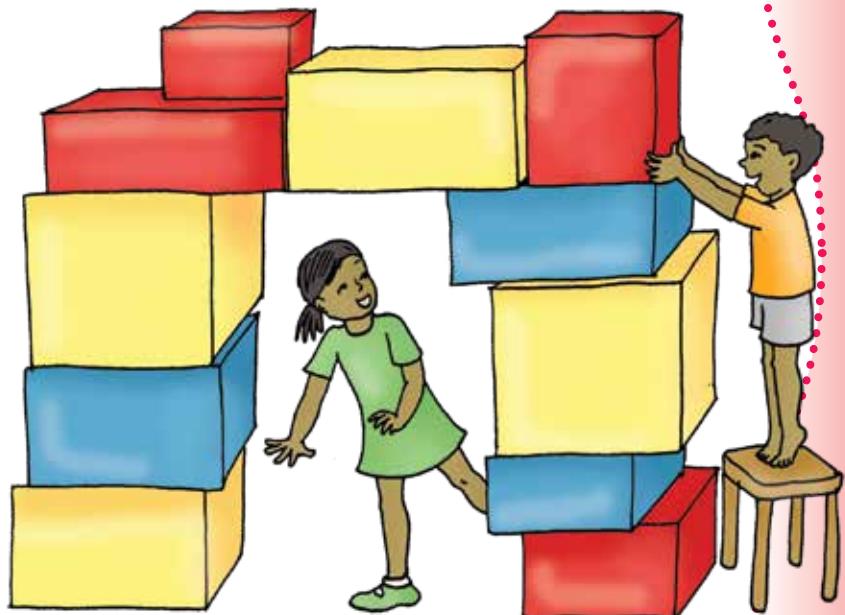
O ne o tla etsa eng ha o eme
pela kgalase e tjhwatlehileng?

Ha re etseng

Bona na o ka aha ntlo ya hao.

- Fumana mabokose a kgale ebe o haha mabota le marulelo.
- O ka kgomaretsa mabokose mmoho. Ha ntlo e fedile, o ka e penta.
- Ha o sa fumane mabokose, sebedisa ntho e nngwe le e nngwe. Empa se sebedise galase kapa makotikoti kapa ntho e ka o ntshang kotsi.

Ha re ithapolleng

Lahlela bolo moyeng ebe o e tshwara ka letsoho la hao la leqele.

Thusa titjhere ya hao ho suthisetsa ditulo, ditafole le mabokose kantle.

Hlwella hodima ditulo, ditafole, le mabokose. Kgasa ka tlasa ona, mme o tlolele fatshe ho tloha ho ona.

Leka ho itshehetsa leotong le leng la setulo.

Mmele wa ka

Kotara ya 2 – Beko ya 5 – Lekphe la mosebetsi

Ha re ngoleng

Ngola mantswe sebakeng se nepahetseng.

leoto

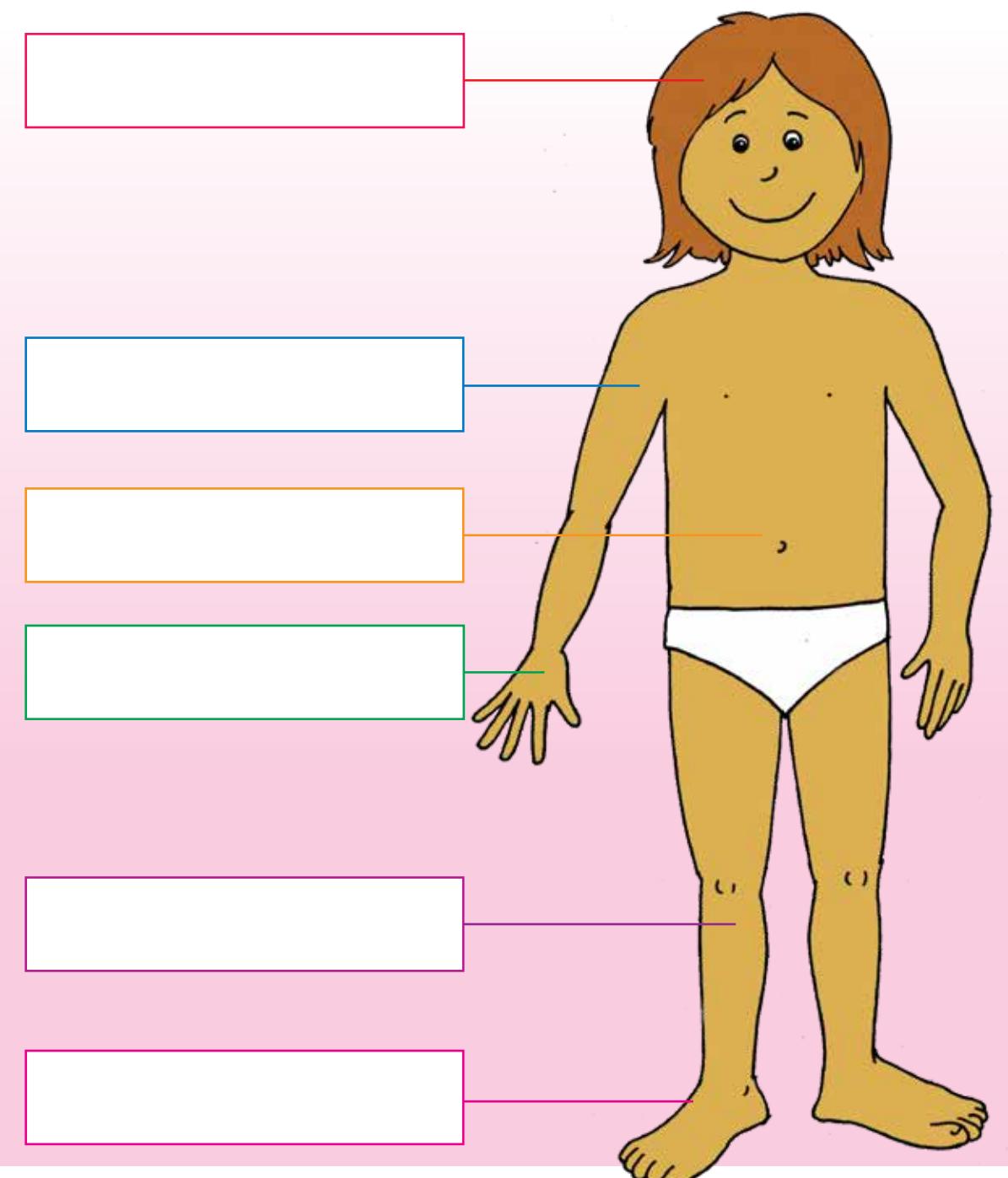
letsoho

hlooho

mpa

lengwele

letsoho

Letsatsi:

Ha re etseng ditshwantsho

Qetella setshwantsho sena sa sefahleho.

Etsa setshwantsho sa moriri. Leka ho
etsa sefahleho sa hao. Ha o na le mahlo
a maputswa, etsa mahlo a maputswa.
Ha moriri wa hao o le motsho etsa
setshwantsho sa moriri o motsho.

Etsa setshwantsho sa dintshi, nko ya hao
le molomo wa hao.

Sefahleho sa hao ke setho sa bohlokwa dithong tsa hao tsa mmele.

Ke na le mahlo a mabedi.

Ke na le tsebe tse pedi.

Ke na le nko e le nngwe.

Ke na le molomo.

Ha re bineng

Binang pina ena. Tshwara setho se seng le se seng
sa mmele ha o bina ka sona.

Hloooho mahetla

**Hloooho mahetla, mangwele le menwana,
mangwele le menwana**

Hloooho mahetla, mangwele le menwana

Jwaloka ka hodimo.

Ha re ithapolleng

Bapala "Simon o re..."

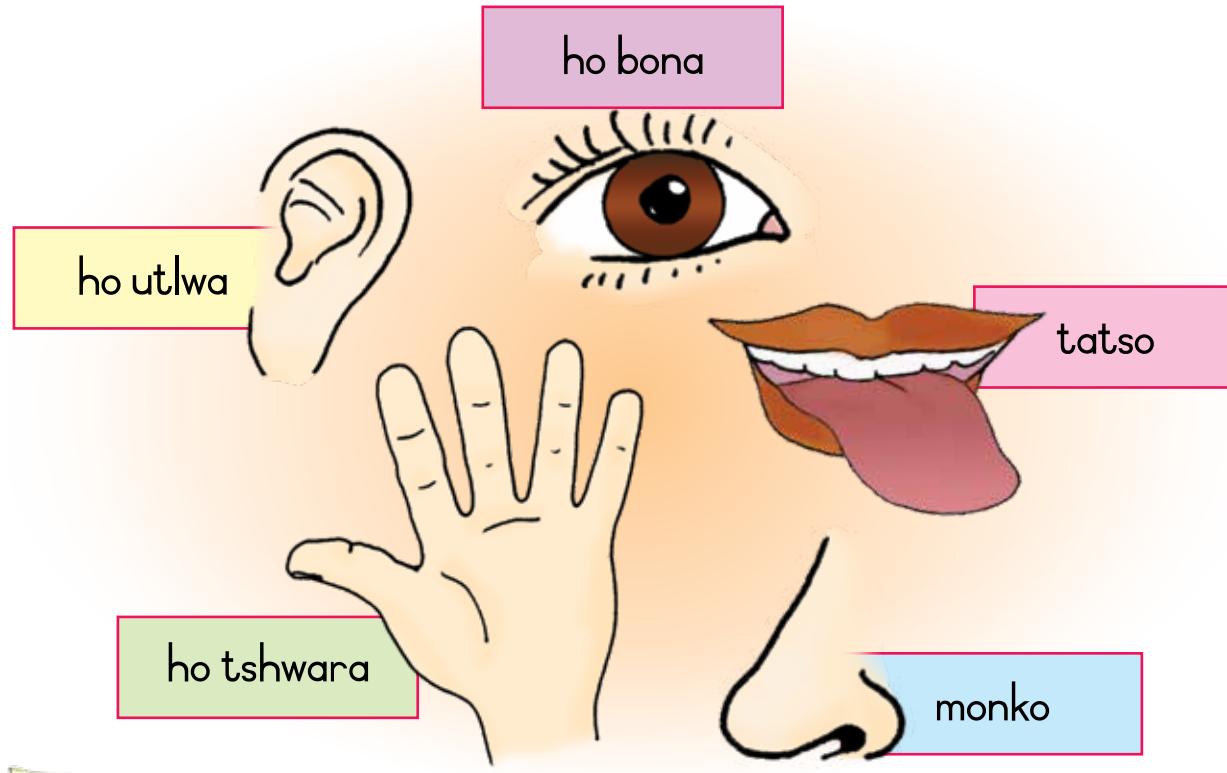
Titjhere:
Mosaeno:
Mohla:

Ditho tsa kutlo tsa ka

Kotara ya 2 – Bekə ya b – Ləqəphə la mosebetsi

Sheba dikutlo tse fapaneng o bue hore re di sebedisetsa eng.

Re sebedisa ditho tsa kutlo tsa rona ka mehla.

Re nkga le ho utlwa tatso ya dijo. Re ka utlwa hore lesiba le bobebo bo bokae. Re bona hore lehodimo le leputswa hakae lehlabula. Re utlwa mmino.

Dikutlo tsa rona di re thusa hore re bolokehe.

Re ka kgona ho nkga ha ho na le mollo.

Re ka kgona ho utlwa ha setofo se tjhesa haholo.

Re kgona ho bona ha ho le kotsi ho tshela mmila.

Re kgona ho utlwa modumo wa alamo.

Ha re etseng

Tlhokomelo ya mahlo, le ditsebe.

Re hloka ho hlokomela ditho tsa kutlo
tsa rona. Ena ke mekgwa e mmedi ya ho
hlokomela mahlo le ditsebe tsa rona.

Hlokomela ditsebe tsa
hao ka ho se mamele
mmino o lerata.

Hlokomela mahlo a hao ka ho
rwala kepisi le dikgalase tsa
letsatsi. Se shebe letsatsi.

Ha re ngoleng

Sheba tafole e ka tlase, moleng o mong le o mong bontsha hore o ka
sebedisa kutlo e feng, o ka tshwaya tse fetang bonngwe.

Titjhere:
Mosaeno:
Mohla:

Ho kwetlisa mmele

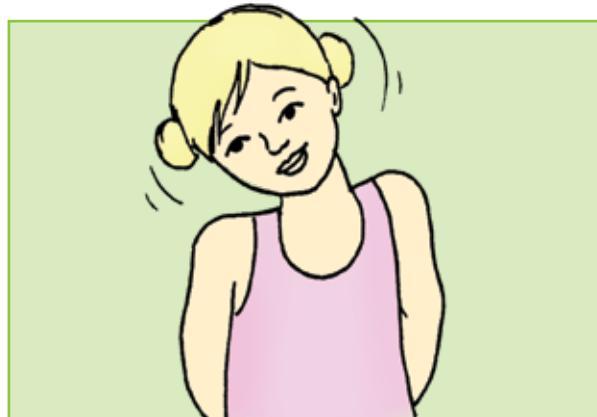
Kotara ya 2 – Beke ya b – Leqephela mosebetsi

Ha re bueng

Sheba setshwantsho. Setshwantshong se seng le se seng bolela hore ke setho se fe sa mmele, se o thusa ka eng.

Re sebedisa mmele ya rona ho ikwetlisa.

Ha re ngoleng

Araba dipotso tsena le motswalle wa hao. Ngola dikarabo bukeng ya hao, ka tlasa dipotso tse latelang.

O sebedisa ditho di fe tsa mmele ho tsamaya?

Ke dikarolo dife tsa mmele tseo o di sebedisang ho phahamisa seng?

Ha re ithapolleng

Titjhere o tla o bontsha ho bapala "katse le tweba".

Letsatsi:

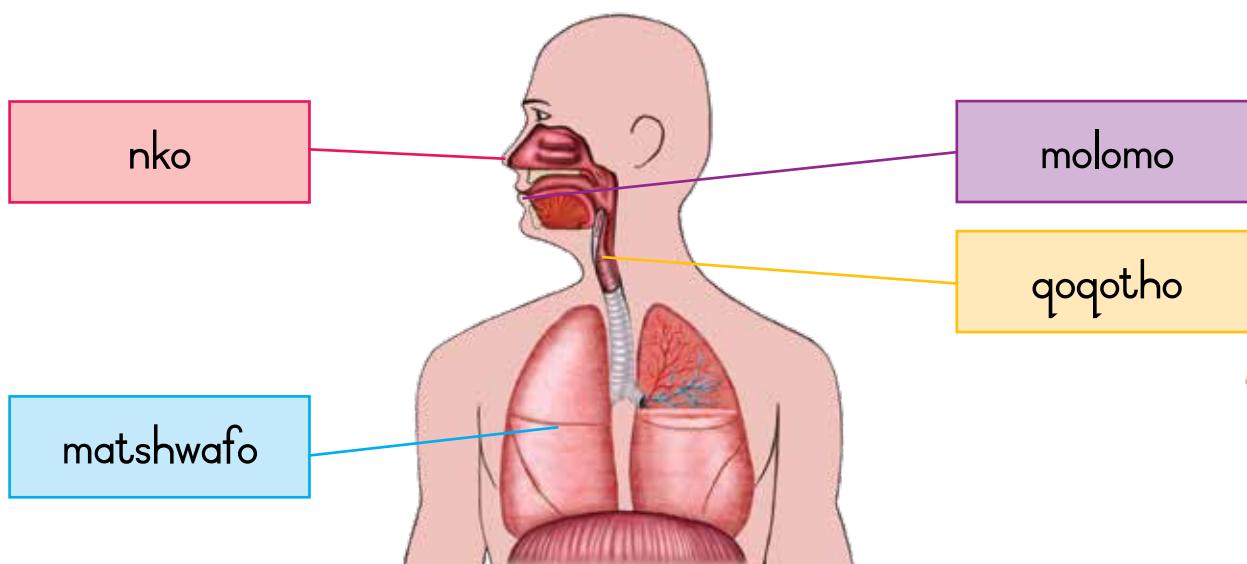
Ha re baleng

Ho na le ditho tse ding tsa mmele tseo o ke keng wa di bona.
Di sebetsa mmoho ho o phedisa.

Masapo a hao

Ditho tsa mmele tse o thusang ho phefumoloha

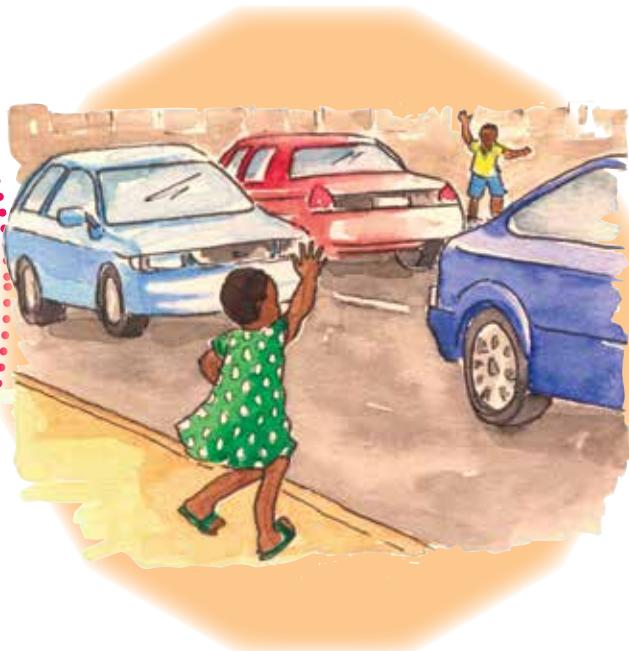
Ho nahana ka polokeho

Kotara ya 2 – Beke ya b – Leqephé | a mosebetsi

Ha re bueng

Sheba setshwantsho se latelang o bue ka sona le motswalle wa hao hore o bona eng. Setshwantshong se seng le se seng bontsha hore o ka dula o bolokehile jwang.

O bona motswalle wa hao ka nqane ho mmila.

O setse o le mong moo ho palangwang ditekesi.

Motho eo o sa mo tsebeng o o kopa ho ya le yena kae kae.

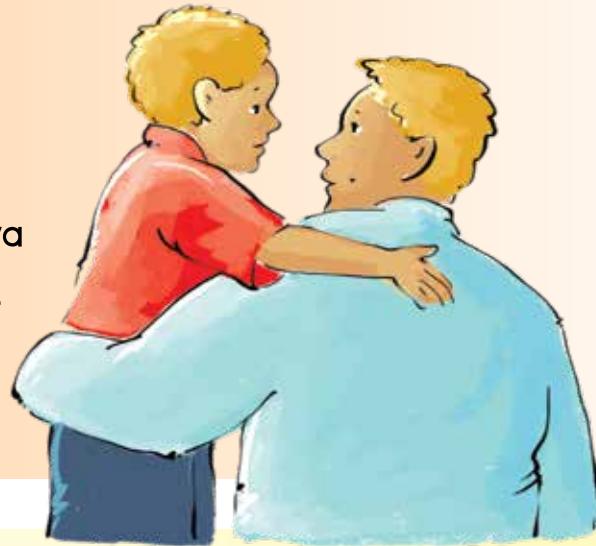

O lahlehile setsing sa mabenkele.

Letsatsi:

Re na le maikutlo a reng "ee"
ha motho a re haka ka tsela e
nepahetseng. Ho monate ho hakuwa
ke motho eo o mo ratang ka tsela e
nepahetseng ya setswalle.

Tlo mona ngwanana ya monnyane.
Ke tla o fa dipompong, o se bolelle
mang kapa mang.

Ha **re na** maikutlo ha motho e
mong a re thetsa ka tsela e re
tshosang kapa e sa re thabiseng.
Ha re sa thaba kapa re ikutlwa re
sa bolokeha ha **re na** maikutlo.

Mmele wa hao ke ntho ya bohlokwa, mme ke wa hao
feela. O ka re "**ee**" ha o dumela ho tshwarwa ke motho
kapa "**tjhe**" ha o sa batle.

Titjhore:
Mosaeno:
Mohla:

Ho bolokeha

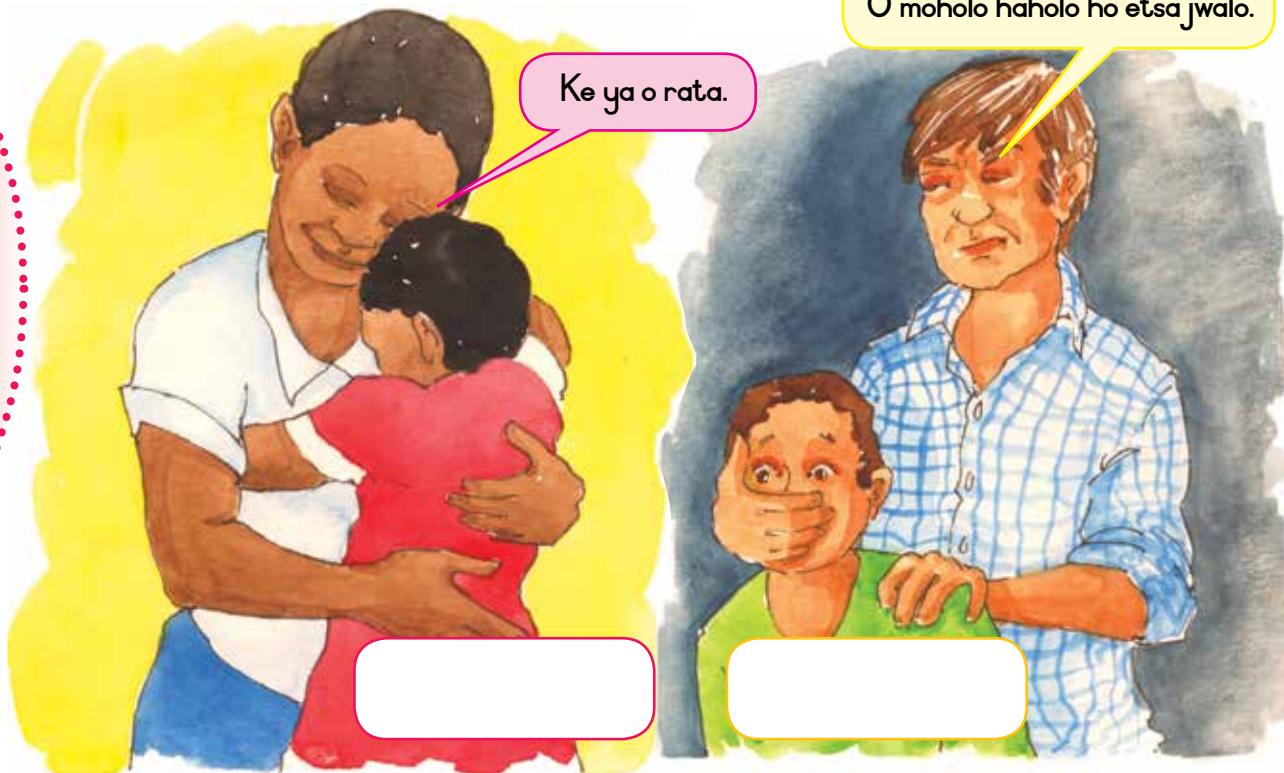
Kotara ya 2 – Beke ya 7 – Leqephé la mosebetsi

Sheba ditshwantsho tse latelang o ngole ee moo o dumelang le tjhe
moo o sa dumeleng.

Emisa ho etsa lerata!

O moholo haholo ho etsa jwalo.

Letsatsi:

Ha re etseng

Ithute hore "tjhe".

Etsa papadi moo motho osele a rerang ho nka ngwana ka koloi ya hae kapa a batla ho tshwara ngwana. Karabo ya ngwana ke "tjhe".

Ha re bueng

Bana ba bang ba dula malapeng a sa ba hlokome leng. Sheba ditshwantsho. Bolela hore o ne o ka ikutlwa jwang ha o ne o le ngwana ya ditshwantshong. Bolela hore o ne o ka etsa eng.

Ha re ithapolleng

Bapala papadi ya ho "hwama".

Tsamaya, o nke tsela efe kapa efe eo o e ratang, ha titjhere ya hao a lets a phala, o eme tsi! boemong boo o tla beng o le ho bona. O tlamehile hore o se tsitsinyeho fihlela titjhere e o dumella ho tsitsinyeha. O ka kgon a ho tsepama?

Ho tsamaya balakeng e tsepameng kapa kgweleng e telele e beilweng fatshe.

Ho boloka mmele wa ka o phetse hantle

Ha re baleng

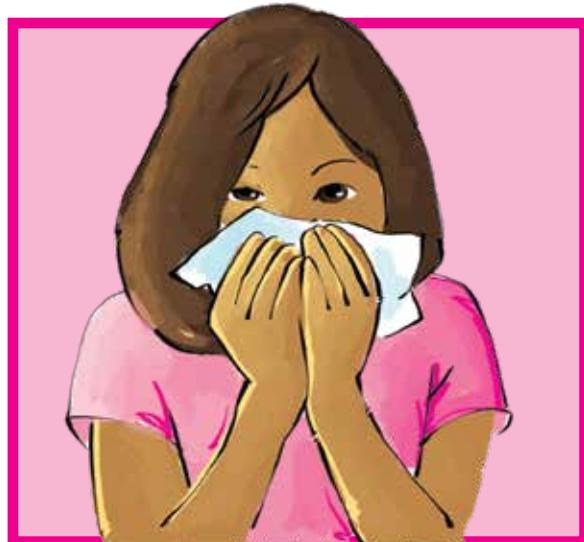

Ho na le mekgwa e mengata eo re ka kulang ka yona. Hangata re kudiswa ke dikokwanahloko le baketheria. Di nyenyane haholo, hoo re ke keng ra di bona. Di kena mmeleng ya rona, di re kudise. Di ka kena mmeleng ya rona mme tsa re kudisa.

Ha re bueng

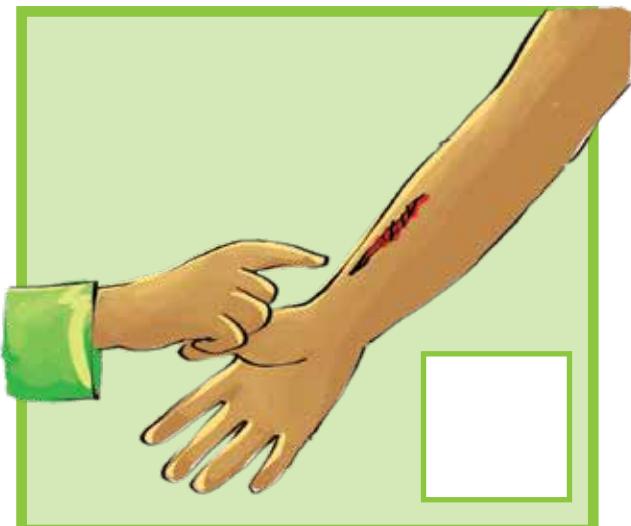
Bana ba ditshwantshong ba etsa jwang hore ba phele hantle?
Ho ka etsahalang ha ba ne ba sa etse dintho tsena?

Letsatsi:

Jwale bua ka ditshwantsho tsena. Etsa ✓ ho bontsha hore o ka dula
o phetse hantle. Kenya letshwao ✗ ditshwantshong tse ka etsang
hore o kule.

Titjhere:
Mosaeno:
Mohla:

Ho boloka mmele wa ka o phetse hantle

Kotara ya 2 – Bekə ya 8 – Leqephə la mosebetsi

Ha re bueng

Ha se batho ke disebediswa tsa ho hlwekisa metsi?
Ke mokgwa wa ho hlwekisa metsi?

Na o a tseba hore metsi a mang a hlwekile
ha a mang a le ditshila? O ka etsa eng ho
boloka metsi a hlwekile a le matle hore a
kgone ho nowa?

O ka bedisa metsi ka ketlele ho
bolaya dikokwana mahloko.

O ka sefa ditshila.
Titjhere a ka o bontsha jwang.

O ka kanya kgaba e nyenyane e
le nngwe ya Jiki ho diemere tse
mashome a mabedi a metsi a nokeng.
Kwala emere hore ditshintshi di se
kene. Tlohela metsi dihora tse 28
pele o ka a nwa.

Letsatsi:

Ha re bueng

Sheba ditshwantsho tse latelang, o bolele hore bana bana ba etsang hore ba dule ba phetse hantle.

Tshela pampiri e tshesane ka ntlwaneng ya ho ithusa kapa moo ho lahlelwang matlakala.

Hlatswa matsoho pele o ja.

Ha o etsa ditshila ka ntlwaneng ya ho ithusa, hlwekisa moo o sentseng o ntano hlatswa matsoho a hao.

Hlatswa matsoho a hao ha o qeta ho sebedisa ntlwana ya ho ithusa.

Kwahela molomo ha o thimola kapa hona ha o kgohlela.

Re a hlahloba

Ha re bueng

Buisana ka seo o ithutileng sona
dikotareng tse pedi tse fetileng.

☒	☐

Nka bua ka lelapa leso.

Nka tsamaya thapong e tshesane.

Ke tseba nomoro ya mapolesa.

Ke tseba ka maikutlo a "tjhe" le "ee".

Nka kapa bolo.

Nka dula ke bolokehile lapeng.

Nka itlhokomela.

Ke thusa lapa leso.

Ke tseba hohle sekolong.

Ke tseba ho dula ke phetse hantle.

Ke tseba hore nka etsa eng ka dintho tsohle tse
ka mokotlaneng wa ka.

Ke tseba ka malapa a fapaneng.

Ke ithutile ntho tse ngata thutong ya bokgoni
ba bophelo.

Letsatsi:

Bukantswe ya ka

A
a

G
g

B
b

H
h

C
c

I
i

D
d

J
j

E
e

K
k

F
f

L
l

Bukantswe ya ka

M
m

S
s

N
n

T
t

O
o

U
u

P
p

V
v

Q
q

W
w

R
r

X - Z
x - z